

Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023

Raportti on ollut nähtävillä 4.4.-8.5.2023.

Ehdotuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet ja niihin annetut vastineet

Lausuntoja saapui viisi kappaletta:

1. Keski-Uudenmaan vastuumuseo
2. Tuusulan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
3. Tuusulan kasvatus- ja sivistyslautakunta
4. ELY-keskus
5. Tuusulan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Mielipiteitä saapui viisi kappaletta.

LAUSUNNOT:

14.4.2023 Ely-keskus

Raportti on laadittu asiantuntevasti ja se toimii hyvänä välineenä kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevissa päätöksissä sekä alueidenkäytön suunnittelussa. Raportti antaa hyvän kuvan alueen monipuolisesta kulttuuriympäristöstä sekä sen ja maiseman arvoista ja ominaispiirteistä, joita tulee vaalia. Raportissa on myös kartoitettu arvokkaat luontokohteet, mikä lisää sen käyttökelpoisuutta.

Raportissa esitellään erityyppisiä hoitokohteita, jotka osoittavat minkälaisin toimenpitein maisemaa, kulttuuriympäristöä ja niihin liittyviä elementtejä, kuten esimerkiksi kasvillisuutta ja rakenteita voidaan hoitaa ja mitä tällä saavutetaan. Raportissa otetaan kantaa myös esimerkiksi maisemaa koskevien toimenpiteiden luvanvaraisuuteen sekä tekijöiden ammattitaitovaatimukseen, minkä voi katsoa turvaavan osaltaan alueen kulttuuriympäristön ja maiseman hoitoa.

28.4.2023 Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Lautakunnat kiittävät tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamuutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkailukohteena ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatie on tiehallinnon museotie, jonka varrella olevat monipuolinen rakennuskanta, sen alkuperäisyys ja liittyminen Suomen historiaan on ainutlaatuista.

Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusida.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.
- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

28.4.2023 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Lautakunnat kiittävät tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkailukohteena ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatie on tiehallinnon museotie, jonka varrella olevat monipuolinen rakennuskanta, sen alkuperäisyys ja liittyminen Suomen historiaan on ainutlaatuista.

Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erytystä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusida.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.
- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

8.5.2023 Keski-Uudenmaan vastuumuseo

Tuusulan kunta on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmaraportista 2023. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön sekä maiseman vaalimisen näkökulmasta.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen. Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Alueen maisemallisia rakenteita pyritään säilyttämään ja uudistamaan kulttuuriarvoja huomioiden.

Maisemanhoitosuunnitelma-raportin tavoitteena on päivittää ja täydentää vuoden 2000 ”Tuusulan Rantatien maiseman hoito” -julkaisua. Raportti ei ole virallinen kaava-asiakirja, eikä sillä ole oikeusvaikutuksia, mutta se tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia, että asukkaita maisemanhoitotyössään. Lisäksi raportti tukee kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa sekä toimenpiteiden luvittamisessa että toimii kaavamuuotosten selvitysaineistona ja ohjeena muussa jatkosuunnittelussa.

Suurin osa Rantatien ja Kirkkotien asemakaavoista on ajalta ennen vuotta 2000. Siksi vuoden 2000 julkaisun maisemanhoidollisia tavoitteita ei ole voitu asemakaavamääräysten perusteella merkittävästi edellyttää. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman suojelun ja kulttuurikasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi jousa ja ohjaa alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien alueiden rakentamisen ja ympäristön kehityksen linjaa on edelleen tarpeen selkeyttää ja paikoin terävöittää. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määritellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestävällä tavalla.

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 -julkaisu tulee opastamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon edustaja on toiminut hankkeen ohjaavassa työryhmässä, ja kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kysymykset ovat tätä kautta välittyneet raporttiin. Tämän johdosta museolla ei ole Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmaraportista huomautettavaa.

18.04.2023 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (RKY). Keskeisen osan kulttuurimaisemasta muodostaa kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakennuskanta pihapiireineen.

Maisemalliset arvot ovat erottamaton osa rakennettua kulttuuriympäristöä. Tuusulan Rantatien maiseman hoito -julkaisu vuodelta 2000 syntyi tarpeesta selvittää sitä, miten Rantatien alueen erityiset arvot pystytään säilyttämään lisärakentamisesta huolimatta. Kunta halusi mahdollisuuksiensa mukaan ohjata alueen rakentamista ja ympäristön kehitystä sen ominaisluonnetta ja kulttuuriarvoja vaalien. Julkaisun tavoitteet ovat monilta osin jääneet toteutumatta, pääosin siksi, että sen suositukset ovat jääneet sivuosaan voimassa olevien asemakaavojen paikoin tiukkojenkin määräysten rinnalla. Nykyisten asemakaavojen määräykset, erityisesti olemassa olevan maiseman ja kasvillisuuden säilyttämisen osalta, eivät riittävästi jousa alueella, jonka yhtenä merkittävänä tarkoituksena on kuvastaa elävää ja aikaansa kuvastamaa kulttuurimaisemaa.

Rantatien ja Kirkkotien maiseman hoidon päivitystyö käynnistyi vuonna 2020. Koska Rantatien alue on varsin haluttua asuntorakentamisaluetta, on tärkeää tunnistaa ja määritellä ne uhat, joita maisemaan ja sen muutokseen kohdistuu, ja antaa ohjeita arvojen säilymiseen. Päivityksen tavoitteena oli saada Tuusulan Rantatien maisemaa hoidetuksi ja mahdollinen lisärakentaminen sijoitetuksi maisemallisesti kestäväällä tavalla. Tavoitteena oli, ensimmäisen hoitosuunnitelman laatimisen tapaan, kohdata ja tehdä yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa. Haasteeksi nousi työn valmisteluajankohtana voimassa olleet tapaamisrajoitukset (korona), jotka hankaloittivat yhteistyötä ja siten hidastivat työn etenemistä.

Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 tulee ohjaamaan sekä alueen maanomistajia että asukkaita maisemanhoitotyössään ja myös kunnan lupaviranomaisia rakentamisen ohjaamisessa ja tarpeen mukaan toimenpiteiden luvittamisessa sekä kaavamuutoksissa ja muussa jatkosuunnittelussa. Parhaaseen lopputulokseen päästäksemme työn tavoitteita on tarkoitus saattaa ohjeistusta vahvemmin toteutumaan Rantatien ja Kirkkotien alueilla. Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona. Tarpeen mukaan alueella tullaan tekemään myös asemakaavan muutoksia.

Maisema-arkkitehti Marja Mikkola on laatinut alkuperäisen, vuonna 2000 valmistuneen ja nyt päivitettävän ja täydentävän julkaisun, joten hän oli luontevaa tekijä myös tälle päivitystyölle. Marja Mikkola tuntee Rantatien alueen hyvin jo aikaisemman työn kautta, joten hän voi muun ohella havainnoida maisemanhoitoraporttien välisenä, yli 20 vuoden aikana tulleita muutoksia sekä sitä, miten ensimmäisen julkaisun toimenpide-ehdotukset näkyvät maisemassa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta kiittää tehdystä Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelmasta ja erityisesti siitä, että siinä annetaan konkreettisia ohjeita maanomistajille ja asukkaille. Suositellut aidankorkeudet, kasvilajit ja muut ohjeet ja neuvot helpottavat maisemanhoitosuunnitelman noudattamista ja suositusten viemistä käytäntöön. Myös kunnan ja muiden viranomaistahojen tulee huomioida maisemanhoitosuunnitelman ohjeet ja suositukset työssään, esim. kaavamuutoksissa, rakentamisen ohjaamisessa ja luvittamisessa.

Tuusulan Rantatien alue on valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Alue on tunnettu kulttuurimatkailukohteena ja se on tärkeä virkistysalue sekä kuntalaisille että alueella matkaileville. Rantatien kulttuurimaisemalle on merkityksellistä alueen monipuolinen luonto ja järvinäkymät. On tärkeää, että tehty suunnitelma tuo esiin sen, että alueen kulttuurimaisema on muuttumassa. Tuusulan kunta haluaa pitää kiinni alueen arvoista ja viihtyvyydestä ja siksi rakennettujen alueiden väliin tarvitaan väljyyttä ja avoimia tiloja. Kulttuurimaisema voidaan myös menettää, jos liian tiivis rakentaminen alueella sallitaan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää muun muassa seuraaviin suunnitelmassa esille nouseviin asioihin:

- alueen kaavat ovat pääasiassa ajalta ennen 2000-lukua. Niissä oleva ohjeistus ja ohjeen tiukka tulkinta rantojen säilyttämisestä luonnonmukaisina on osaltaan kiihdyttänyt rantojen umpeen kasvamista. Kaavoja uusittaessa rantavyöhykkeitä koskeva ohjeistus on tarpeen uusia.
- suunnitelmassa esitettyjen vapaiden ja pitkien näkymien säilyminen on turvattava. Se vaatii erityistä tarkkuutta rakennusten ja rakenteiden sijoittelussa ja kasvillisuuden suhteen. Tarvittaessa on tehtävä erilliset hoitosuunnitelmat näiden näkymäalueiden hoitamiseksi nyt tehdyn maisemanhoitosuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaan.
- kulttuurimaisema tarvitsee avoimia ranta- ja peltonäkymiä - monet linnut ja muut eläimet puolestaan kasvillisuutta - luonnonarvojen ja kulttuurimaiseman arvojen yhteensovittamista tarvitaan ja se on mahdollista muun muassa vuorottelemalla raivattujen rantojen ja runsaamman kasvillisuuden rantavyöhykkeitä.
- Rantatien koron nousua tien päällystys- ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä tulisi rajoittaa alueilla, joissa koron nousu vahingoittaa kulttuurimaiseman keskeisiä elementtejä. Suunnitelman esityksen mukaan kunnan on ryhdyttävä tien hoidosta vastaavien tahojen kanssa selvittämään keinoja ja alueita, joilla koron nousua jatkossa vältetään tai voidaan jopa madaltaa.

Vastine lausuntoihin:

Lausunnoissa esitetyt kommentit ja huomiot ovat nostavat esiin tiettyjä samoja teemoja. Lausuntojen huomiot ja kommentit pyritään huomioimaan alueen jatkokehittämisessä.

MIELIPITEET

18.4.2023 Mieli-pide 1

Kirkkotieltä haarautuva puukuja n. 200v vanhalle Salmelan huvilalle kiviaitoineen on hienosti nostettu Marja Mikkolan raportissa esille ja vaatii kunnalta välittömiä toimia. Nykyisellään alueen kunto on historialliseen ja kulttuuriarvoonsa nähden häpeäpilkku.

Miksi juuri kunnalta: siksi että kunta on pakkolunastanut asian ytimessä olevan yli 150 vuotta vanhan suojellun lehmuskujan ja osin kiviaidankin alaiset maa-alueet (esim. komeat vanhat osin maan alle jo hautautuneet maamerkinä toimivat pallopäiset portinpylväät) jo 90-luvulla kun kunnallistekniikka alueelle tuotiin. Siksi kunta on luonnollinen taho ottamaan alueen kehittämistä vastuun ja priimus moottorin roolin. Kiviaidan osalta kunnalle on helppoa ja luontevaa olla yhteydessä muutamaan muuhun maaomistajaan ja sopia asioista, jotta Marja Mikkolan hyvin esille nostaman kiviaidan kunto saadaan arvonsa mukaiseksi. Lisäksi kunta on pakkolunastussopimuksessaan sitoutunut ylläpitämään suojeltua puukujuja ja istuttamaan jokaisen mahdollisesti kaadettavan puun tilalle metsälehmuksen. Nyt kujalta on kunnan toimesta jo kaadettu pari vuotta sitten kaksi valtavaa lehmusta mutta vielä ei yhtään uutta ole istutettu. Lisäksi monet kujan puista ovat huonokuntoisia, kuten Marja Mikkola raportissaan nostaa esille,

mutta asiaan ei ole tartuttu. Puukujan kohdalla myös tien kunto on omistajana kunnan vastuulla ja varsinkin jokakeväinen ja -syksyinen 10-20cm syvyinen kuoppameri kujan kohdalla on saatava loppumaan.

Koko Salmelan huvilan alue on yksi Etelä-Tuusulan vanhimmista ja näkyy jo v.1840 Kansallisarkiston digiarkiston pitäjänkartassa valmiina sivurakennuksineen ja puukujineen (koko Klaavon tilan siihen aikaan omistaman Skogsterin perheen toimesta joskus 1820/30-luvulla rakennettuna, koska v.1820 Klaavon talon seinällä nykyisin olevassa kartassa samaisella paikalla on vain kalliota ja metsää). Monessa kohtaa kunnan sivuilla ja historiassa Salmela liitetään milloin kehenkin, mutta sen ainutlaatuista n. 200 vuoden ikää tai Skogstereita rakentajina ei kunnioiteta.

Vastine:

Mielipide merkitään tiedoksi ja huomioidaan alueen kehittämisessä.

5.5.2023 Mielipide 2

89. Luontokohteet Rantatien pohjoisosassa, numerointi viittaa sivujen 52-53 taulukkoon Omistamaani kiinteistöä koskee merkintä 16, Jalopuumetsikkö Alueen 16. nimeäminen jalopuumetsikköksi on virheellinen ja vaadin sen poistamista.

PERUSTELUT:

Maastokatselmus pidettiin kohteessa 20.09.2022

Läsnä olivat:

Tuusulan kunnan kaavoituksen edustajat Terhi Wermundsen ja Teija Hallenberg, Maisema-arkkitehti Marja Mikkola, Sitowise Oy, Uudenmaan Ely-keskuksen edustaja Juha Lumme, omistaja Matti Vainio Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on esittänyt lausunnossaan, ettei sillä ole huomautettavaa lupahakemukseen.

Katselmuksessa Ely-keskuksen edustaja totesi, että kohteelle ei rajata LsL:n 29 § mukaista luontotyyppiä.

Näin ollen puiden kaadolle ei ole estettä.

Katselmuksessa sovittiin, että Marja Mikkola, Sitowise Oy, laatii suunnitelman vaahteroiden ja muun pensaikon poistamiseksi rannassa olevia tervaleppiä säilyttäen. Tavoitteena on luoda alueelle sekä avointa maisemaa, että säilyttää puustoisia kohtia osana rantamaisemaa.

Puidenkaatohanke jätetty Lupapiste fi 20.09.2022 Maisematyölupapäätös 04.01.2023 §19 LP-858-2022-02337

Päätelmä: Maisemanhoitoluvan mukaisen pensaikkojen ja puiden raivauksen toteuduttua merkintä 16. Jalopuumetsikkö on aiheeton.

Kohta 25 sivu 87

Rantatien pohjoinen portti

Maisemanhoitosuunnitelmassa esitetään ajatus peltokiilan ja Pelinojan varteen rakennettavasta pysähdys- ja levähdyspaikasta. Viljelen kuvassa 153 olevaa peltoa kuin myös kahta muuta peltotilkkaa (viljelty alue yhteensä 0,33 ha)

Peltoalueet olen ilmoittanut Eu tukijärjestelmässä säilörehunurmeksi, sato myös korjataan. Peltoalueet ovat pilkkoutuneet isommista lohkoista 145 tietä rakennettaessa, sekä kevyen liikenteen tien rakentamisen seurauksena. Näin pienten lohkojen viljely ei ole millään tavoin taloudellisesti perusteltua ja kannattavaa. Tavoitteeni on ollut välttää lohkojen pusikoituminen ja myös viljelemättömänä roskaantuminen. Samalla kuvan 153 viljely on jättänyt Rantatien pohjoispäähän järvinäkymän.

Päätelmä: Erillistä pysähdys -tai levähdyspaikkaa ei ole tarpeen rakentaa.

Olen havainnut pyöräilijöiden pysähtyvän pellon, kuva 153 kohdalla ihailemaan järvimaisemaa pyörätieltä käsin. Samassa tarkoituksessa Rantatien pohjoispään bussipysäkin levennykselle pysähtyvät autolla liikkuvat. Reittiliikennettä Rantatiellä ei ole ollut vuosikymmeniin, joten maiseman ihailijat eivät häiritse liikennettä bussipysäkillä pysähtyessään.

Vastine:

Raportin kuvatekstiä täydennettiin seuraavasti: Kuva 16. Jalopuumetsikkö tiedot tulevat täydentymään karttaan myöhemmin. Kunnan, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ja ELY-keskuksen yhteisellä maastokäynnillä katsottiin, että kapealle rantakaistaleelle pihapuusta levinneet vaahterat voidaan poistaa. Metsikön valtapuuksi jäävät tervalepät.

Raportti esittelee tavoitteen mukaisesti mahdollisia, eri tavoin avoimeksi jätettäviä alueita erityisesti Tuusulanjärven suuntaan. Raportissa esitetyt mahdolliset pysähdys -tai levähdyspaikat ja niiden tarve tutkitaan myöhemmässä vaiheessa.

8.5.2023 Mieli-pide 3

KOMMENTTEJA TUUSULAN RANTATIEN MAISEMANHOITOSUUNNITELMAAN 2023

On positiivista, että raportti on tehty alueen asukkaita kuunnellen ja pyritty löytämään järkeviä tapoja hoitaa mm. avoimia peltomaisemia. Muutamia tarkennuksia raporttiin toivoisin tehtävän.

Sivulla 8 voisi kertoa, mitä RKY-status tarkoittaa. Sivu 12 Useissa alueen kaavoissa rantavyöhyke on määritelty säilytettäväksi luonnontilaisena. Ranta-alueet pusikoituvat ja metsittyvät, jos niitä ei muutaman vuoden välein raivata. Esim. Tuomalan alueella järvinäkymää raivattiin kyläläisten talkootyönä Mikkolan 2000 maisemanhoitosuunnitelman mukaisesti, mutta ei ymmärretty pyytää lupia. Tämä johti siihen, että talkooporukasta ja kiinteistönomistajista yritettiin tehdä ”rikollisia” luvattomien puidenkaatojen takia (käsitelty rakennusvalvontajaostossa ym. muissa elimissä). Lopputuloshan oli kaikkien mielestä loistava ja järvi näkyy siltä kohdalta parhaiten. Oman ja muutaman muun kokemuksen mukaan maisematyöluvasta vastaava henkilö on hyvin vaikea tavoittaa. Sivulla 14 voisi mainita, minkä vuoden ilma-kuva. Toivottavasti Rantatien kulttuurimaisema- ja rakennuskantatietoihin on korjattu niihin pyydetyt korjaukset. Sivun 20 kuvassa 21 oleva Saarelankujan ja Rantatien risteys on todella vaarallinen, näkyvyys rannasta päin

tullessa ylämäessä on olematon. Saarelan tilalta on myynnissä kolme tonttia, yksi myyty. Gustavelundin tilaisuudessa ehdotettiin, että Saarelankujalta kulku Rantatielle hoidettaisiin eri kautta, rannan puolelta ja tulo Rantatielle vanhan talon kuusien pohjoispuolelta. Sivun 28 kuvassa 35 oleva Kittelän omenapuu ei ole kovinkaan vanha, istutettu 1980-luvulla (ei näy 1970-luvun lopun valokuvissa). Vaahteroiden pitäminen jalopuina kummastuttaa kovasti, nehän ovat varsinainen riesa Rantatiellä.

Sivulla 54 on todettu, että nykyiset viljelymaisemat pitää säilyttää avoimina. Jos perinteinen maanviljely ei peltotilkuilla enää kannata, niille löytyy uusiokäyttöä maisema- ja kukkapeltoina, liikuntapaikkoina, puistoina, viljelypalstoina, laitumina tai esim. golfkenttinä, kuten Krapin tilanteessa, missä laajat alueet on saatu säilymään avoimina ja hoidettuina. Jokainen peltojen viljelystä jotain ymmärtävä käsittää, että pellot pusikoituvat ja rikkaruohottuvat, jos maata ei muokata. Pellot ovat yksityisten ihmisten omaisuutta, joten ihmetyttää nämä liikuntapaikka- tai puistosuunnitelmat, jotka keräävät vain roskaamista ja luvatonta tulenkäsittelyä kulovaroitusaikoinakin. Kuka hoitaa ja kenen kustannuksella näitä mahdollisia maisema- ja kukkapeltoja.

Sivun 77 ilmakuva 126 on vuodelta 1938. Tiilikanojan laajennus on vuodelta 1938, talon seinässä on vuosiluku. Valokuvan ja talon vuosilukutiedot on saatu Leppälän suvun jäseniltä Tuomalan kyläkirjaa.

Vastine:

Lisätieto RKY-statuksesta on lisätty. Vuosiluku ja kuvatekstiä on lisätty. Raportissa esitetyt mahdolliset pysähdys -tai levähdyspaikat ja niiden tarve tutkitaan myöhemmässä vaiheessa.

8.5.2023 Mieli-pide 4

Palautelomakkeenne ei tule muotoiluja. Siksi ohessa liitteenä mielipiteemme.

LIITE:

Taustoitus:

1.

Vuonna 2000 on tehty Tuusulan Rantatien maiseman hoito 2000- selvitys. Nyt runsas kaksi vuosikymmentä myöhemmin suunnitelma on laajennettu koskemaan myös Kirkkotietä, joka Rantatien tavoin kuuluu Rakennettuun kulttuuriympäristöön RKY, jota koskevat erityiset menettelyt alueella suoritettavissa toimenpiteissä.

2.

Vuonna 2000 tehdyssä, maisema-arkkitehti Marja Mikkolan tekemässä dokumentissa Tuusulan Rantatien maiseman hoito 2000 -selvityksen alkusanoissa todetaan Marja Mikkolan 10.5.2000 sanoin:

Tuusulanjärven itärannan kulttuurimaisema on yksi valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Maiseman ytimenä on vanha Rantatie, sen varren asutus ja viime

vuosisadan alkupuolella syntynyt taiteilijasiirtokunta, joihin kuuluu useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia.

Edelleen...

"...Maisemanhoidon neuvonta on tullut ajankohtaiseksi, kun näkymät järvelle ovat vuosien mittaan kasvaneet umpeen, ja suuri osa Rantatien varren aikaisemmin hyvin kauniista hoidetuista puutarhoista on rappeutumassa."

3.

Nyt vuonna 2023 nähtäville asetetussa dokumentissa Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023 todetaan seuraavasti:

Vuoden 2000 maisemanhoitosuunnitelma on toiminut ohjeena parikymmentä vuotta. Samaa odotetaan myös tältä raportilta. Vanhaa suunnitelmaa tutkittuani olen sitä mieltä, että siinä esiin nostetut asiat pitävät edelleen paikkansa. Raportit toimivatkin yhdessä.

4.

Tilanne runsaan kahden vuosikymmenen jälkeen: maisemat ovat pusikoituneet, järvi on jäänyt vielä enemmän näkymättömiin. Kirkkotien ja Rantatien ympäristö muuttunut rakentamisen ja hoitamattomuuden myötä...tavallisemmaksi.

Mielipiteemme jatkuu:

5.

Suunnitelmat konkreettisiksi toimiksi heti

Tuusulan kunta on tehnyt hyvää työtä niin vuonna 2000 kuin nyt 2023 tehdessään suunnitelmia niin Kirkkotien kuin Tuusulan Rantatienkin parantamiseksi, näiden alueiden ominaispiirteiden ennallistamiseksi. Monia hyviä toimia on esitetty. Valitettavaksi nämä suunnitelmissa esitetyt toimet ovat jääneet suurimmalta osin toteuttamatta. On esitetty tavoite, mutta ei keinoja tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuntakehityslautakunta on 15.2.2023 päättäessään nähtäville asettamisesta todennut:

Tavoitteena on laatia yleissuunnitelma, jossa tämä julkaisu toimii yhtenä jatkosuunnittelun lähtö- ja selvitysaineistona.

Korostamme konkreettisten toimien merkitystä Kirkkotien ja Rantatien ympäristön hoidossa. Vain toimet, jotka näkyvät ympäristössä kuntalaisten silmissä ja toteuttavat maisemanhoitosuunnitelmaa, antavat uskoa tärkeän alueemme säilymiseen kulttuurihistoriallisesti ainutlaatuisena ympäristönä. Jatkuvat suunnitelmien, yleissuunnitelmien ja toimintasuunnitelmien laatiminen ilman konkreettisia ympäristöön kohdistuvia toimia ovat omiaan turhauttamaan kuntalaisia ja edesauttavat entisestään Tuusulanjärven, Kirkkotien ja Rantatien näkymien umpeen kasvamista, alueen yleisen ilmeen huononemista.

6.

Kunnan työntekijän vastuuttaminen

Nähtävillä olevassa suunnitelmassa on osoitettava toimijat, jotka toteuttavat asetetut tavoitteet. Kunnalla on oltava työntekijä, jonka vastuulle tulee esitettyjen toimien edistäminen, yhteistyö alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa sekä auttaminen mahdollisessa luvituksessa ja käytännön toimissa.

7.

Alueellinen vastuumuseo ja Julkisivu- ja lähiympäristö -laaturyhmä

Suunnitelman alue on kokonaan Rakennetun kulttuuriympäristön RKY- aluetta. Suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunnot. Teknisen lautakunnan asemaa alueella olevien puistosuunnitelmien ja vastaavien hyväksyjänä on arvioitava uudelleen kriittisesti.

Tuusulan kunnassa toimiva Julkisivu- ja lähiympäristö -laaturyhmä on otettava mukaan arvioimaan Kirkkotien ja Rantatien suunnitelmia ja toteutusta

8.

Tuusulan kunnan on toiminnassaan noudatettava asetettuja tavoitteita Tuusulan kunnan viranhaltijoiden on oltava selvillä yhdessä asetetuista tavoitteista ja päätöksistä niin Kirkkotien kuin Rantatienkin osalta. Tähän ei sovi pienten kohteiden toteuttaminen erillisinä ilman alueen tavoitteiden huomioimista, tietoa alueen historiasta, taustasta eikä merkityksestä Tuusulan kunnalle. Hyvä mutta valitettava esimerkki on Tuusulan kirkon ja Gustavelundin välisen Kaukjärvenrannanpuiston suunnitelma ja toteutus. Yksittäinen toimenpide, joka ei ota huomioon asetettuja tavoitteita eikä tämän jo pitkään työn alla olleen maisemanhoitosuunnitelman tavoitteita, ilman ymmärrystä alueen merkityksestä 1600-luvulta alkaen Tuusulalle. Alueen suunnitelmissa ja toteutuksessa mukana ollut kunnan viranhaltija totesi: tämän alueen ei todettu vaativan korkealuokkaista suunnittelua.

Nähtävillä olevassa maisemanhoitosuunnitelmassa sivulla 12 esitetään Kirkkotien kolme vielä avointa, niiden yli järvelle avautuvaa näkymää, joista tärkein on Tuusulan kirkon ja Gustavelundin välissä oleva näkymä Tuusulanjärvelle. Karttoihin on merkitty kaikkein tärkeimmät, vielä avoimet alueet ja niiden ylijärvelle avautuvat näkymät.

Rannan tuntumassa olevatavoimet alueet ovat arvokkaimpia. Kulttuurimaisemassa näiden perinteisten, pitkien, peltojen yli järvelle avautuvien näkymien säilyttäminen on tärkeää. Maisemanhoitosuunnitelman ohjausryhmässä mukana ollut viranhaltija on ollut ohjaamassa myös kyseisen tärkeän avoimen näkymän, Kaukjärvenrannan puiston suunnitelmaa.

Maisemanhoitosuunnitelmassa esitetystä tavoitteesta, perinteisten, pitkien, peltojen yli järvelle avautuvien näkymien säilyttäminen on tärkeää, huolimatta puistoon on suunniteltu ja rakennettu 50 metriä istutettavaa pergolaa Kirkkotien varteen avointa näkymää estämään. Lisäksi puistoon on suunniteltu ja toteutetaan 40 maisemaa dominoivaa valaisinpylvästä, joiden valo estää näkymän Tuusulanjärvelle. Myös valtuuston hyväksymän Tuusulan yleiskaavan 2040 aineistossa kyseinen alue on esitetty erittäin tärkeänä maisemakohteena.

9.

Eryistä huomiota kiinnitämme seuraaviin asioihin, jotka osin tulevat mainituksi nähtävillä olevassa maisemanhoitosuunnitelmassa:

- Koskenmäeltä läh9en rannat ovat pusikoituneet, niiden avaamisen aloittaminen
- kaislikoiden niiton jatkaminen
- avarioiden näkymien erityinen tarkkailu ja toimet niiden säilyttämiseksi, myös uudelleen avaamiseksi
- maisemapelto tavoitteiden toteuttaminen kunnan päätöksin myös kaavoituksessa
- entisen kunnalliskodin, Tuuskodon, ympäristön rauhaan jättäminen, alueen erityislaatuisuuden ymmärtäminen ja rakentamisen välttäminen tällä alueella
- Tuusulan kirkon näkyvyyden parantaminen niin Tuusulanjärvelle kuin Kirkko9ellekin.

9.5. Mieli-pide 5

Tein mieli-pidettä palautepalvelunne kautta. Kun sitä lähetin, tuli ilmoitus: asiointipalvelu ei ole voimassa.

Niin-pä nyt näin sähköpostitse tämä mieli-pide:

Tuusulan kunta on vuonna 2000 laatinut Marja Mikkolan johdolla Tuusulan Rantatien hoito 2000 selvityksen. Siinä on todettu useita toimenpiteitä, joita alueemme tarvitsee pysyäkseen RKY-alueen arvoisena. Juuri mitään näistä ei ole toteutettu vuoteen 2023 mennessä, jolloin on tehty uusi suunnitelma Tuusulan Rantatien ja Kirkkotien maisemanhoitosuunnitelma 2023, joka on nyt nähtävillä.

Konkreettiset toimenpiteet puuttuvat, vaikka jo vuonna 2000 Marja Mikkola on todennut näin:

"...Maisemanhoidon neuvonta on tullut ajankohtaiseksi, kun näkymät järvelle ovat vuosien mittaan kasvaneet umpeen, ja suuri osa Rantatien varren aikaisemmin hyvin kauniista hoidetuista puutarhoista on rappeutunut."

Tilanne on edelleen sama, maisema pusikoituu, järvinäkymät vähenevät.

Tuusulan kunnan on ryhdyttävä toimiin, jotta nämä loputtomat suunnitelmat muuttuvat konkreettiseksi teoiksi. Tämän lisäksi Tuusulan kunnan on ryhdyttävä kunnioittamaan omia päätöksiään ja tavoitteitaan tässä suomalaisen kulttuurin syntyseudulla.

Yksi valitettavimmista esimerkeistä Tuusulan kunnan huolettomista toimista on Kaukjärvenrannan puiston suunnitelma ja toteutus. Maisemanhoitosuunnitelman ohjausryhmässä ollut kunnan viranhaltija on tämän puiston suunnitelmaa johtaessaan ei ole laisinkaan piitannut maisemanhoitosuunnitelmaluonnoksen tavoitteista, tämän Kirkkotien tärkeimmän avoimen näkymän Tuusulanjärvelle avoimena pitämisestä, vaan suunnitelmassa ja toteutuksessa näkymä ollaan sulkemassa 50 metrin istutettavan pergolalla ja 40 valaisimella.

Tuusulan kunnan on toimissaan ryhdyttävä kunnioittamaan aluetta, sen arvoja ja aiemmin tehtyjä päätöksiä.

Vastine:

Mielipide huomioidaan mahdollisuuksien mukaan alueen kehittämisessä.